Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus de apparitionibus animarum post exitum ea[rum] a corporib[us] et de earundem receptaculis

Jacobus <de Paradiso>

in opido Burgdorf, millesimoquadringentesimoseptuagesimoquinto

De egressu animarum humanarum a corporibus per sententiam mortis

urn:nbn:de:bsz:31-333214

Visual Library

de ſi aliqua deſiderant a viuentibus. Et ↄſiderandus eſt aduentus et receſſus eaꝝ.

De egreſſu animarum humanaꝝ a corporibꝰ per ſententiã mortis.

QVantum ergo ad primũ ſciendũ ꝙ vt patet ex reuelationibꝰ quorūdã doloriſſima ē ſeparatio anime a corpore. nam pena illa excedit oīs ſeculi penas. licet ab hominibꝰ aliis non ſentiatᷣ. Cuius primi ratio eſt. quia naturalis anime appetitꝰ ad corpus rumpitᷣ. et violatio iſtiꝰ appetitꝰ naturalis multum eſt penalis. Sicut etiã in alteriꝰ morte ſcʒ vxoris aut filioꝝ ſeu amicoꝝ dolor eſt grauis. Sicut de ſancto auguſtino legitᷣ. cui viſũ fuit ꝙ in morte ſui cari amici mediũ cordis ſui ablatũ fuit. Itē aīa añ infuſionē eiꝰ in corpus nuſq̄ eſſe habuit ſʒ infundendo fuit creata et creando infuſa. ignorat igitᷣ quo ducetᷣ poſt mortem et in quo ſtatu ponenda ſit. Scit q̇dem ex ſcriptura multa loca aīaꝝ eſſe. ſʒ ignorat locũ ſibi deputatũ. Legimus etiã de electoꝝ aīabꝰ ꝙ difficile exierũt corpora. ut patet in vitaſpatrũ ꝙ angeli deſcenderũt ad quendã peregrinũ deſolatũ in platea iacentē qui hortabantᷣ aīam eius vt exiret. q̄ trepidabat exire donec melodia dulciſſima veniens de celo dulcibus modulis reſoluebat eã a corpore. Sic de pluribꝰ legimꝰ ꝙ chori celeſtes auditi ſunt in ſanctoꝝ obitu iubilantes. Recedit aũt anima a corpore propt̄ incontemp̄antiaʒ corporis ex diſcrepatōe et diſtractōe qualitatũ et humorum in corpore. inde eñ ſpiritus vitales per quos aīa operatᷣ in corpore groſſeſcunt et deficiunt. et potentie anime tã vegetatiue q̄ ſenſitiue inſtrumētales reddunt̄ inhabiles ad op̄anduʒ. quia anima nihil poteſt agere ſine illis etiã in actibus potentie intellectiue. Ex tertio de aīa. Oportet quemlibet intelligentem fan-

taſmata ſpeculari Igitur deſtitutis potentiis aīa non
pōt diutiꝰ in corpe morari. ſicut citbariſta cordis de-
ſtructis nō pōt citbariſare Et diſponitᷣ corpꝰ ad aliā
formā per q̈litates elemētares ſcʒ ad putrefactōeʒ Con
ſeruatᷣ aūt aīa in corpe per armoniā q̈litatū proporti
onataꝝ opationibꝰ hūanis. et tūc viuificat corpꝰ ma
nentibꝰ illis. q̇bꝰ deſtructis aīa recedit. ſicut videmꝰ
in m̄bris putrefactis q̄ oportʒ abſcindi ne totuʒ corpꝰ
īficiatᷣ Nec tn̄ aīa per pciſioneʒ aliquoꝝ m̄broꝝ corpo
ris. etiā partē amittit ſicut corpꝰ ſʒ deſinit viuificare
illā parteʒ propt cauſaʒ iā dictā. q̇a aīa eſt tota in toto
corpore et in q̈libʒ pte tota capiēdo totū katheḡmati
ce pro integro. Nec hoc corpꝰ poſt aīe egreſſuʒ pōt vi
uificari aut viuū fieri naturalit etiā ſi eēt in corpe niſi
iterato redeat ad pmū pncipiū generatōis ſicuti pus
in utero per deciſionē ſeminis a generāte et ad corpꝰ
organiſatū per virtuteʒ deſciſaʒ a generāte. licet vir-
tute diuina aīa exuta pōt reuniri corpi eideʒ. ſicut in
lazaro et in iuuene vidue reſuſcitato et thabita. ſicut
fiet in die iudicii generalis reſuſcitatio. Sʒ diceret q̇s
in pluribꝰ morientibꝰ n̄ appet dolor ſʒ q̄ſi dormiendo
moriūtᷣ. Veꝝ q̇deʒ. q̇a a circūſtātibꝰ n̄ videtᷣ pena. ſed
neſcimꝰ q̇d intꝰ agatᷣ. q̇a cor ē pmū viuēs et vltimum
moriens. Et q̇a m̄bra exteriora pꝰ deſtituūtᷣ viribꝰ et
pꝰ puantᷣ operatōibꝰ ſuis ꝙ iteriora ad q̄ ſanguis con
fluit. ideo exteriora deſolata manēt vt nec lingua cla
mare nec manꝰ palpitare nec aures audire poſſint. ſed
tota vitalis vis remanet in corde. Et ſi eſſet ꝙ poſſent
mēbra exteriora moueri. magna ſigna doloris videre-
mus. Ideo dic̄ pħūs. Mors ſenū dulcis. q̇a ad vltimā
deſtitutionem virium deueniunt et in eis eſt parua re-
ſiſtentia nature. et ꝙ diu illa reſiſtere pōt tam diu aīa
manʒ i corpore. Idō iuuenes ḡuiꝰ moriūtᷣ vtplurimū

et diu languentes etiā cū trāquillitate moriunt᷑. Ex illo elicio ꝙ ex trāquilla vel ꝗui reſolutione aīe a corpore non pōt elici ſtatꝰ bonꝰ aut malꝰ poſt hāc vitā ſicut quidā ignorantes arguunt. quia mors ſequit᷑ nature diſpoſitōez de lege omuni. Secꝰ eſt de diuina diſpenſatione. Aliquādo ſancti multo penalius moriunt᷑. ꝗ̄ reprobi. et aliqn̄ econuerſo Nā legimꝰ auguſtinū et bernhardū in doloribꝰ ꝗuibꝰ diſceſſiſſe. Et alios etiā legimꝰ in tāta intranqͥllitate obiſſe vt nec corpa eoꝝ poterāt ſepeliri. vt narrat gregoriꝰ de quodaꝫ comitē qui tam̄ pꝰ ſanctꝰ fuit reptus cum iā diu dū in ſepulcro quieuiſſet ex refragrancia odoris de corpore eius et integritate corpis In vitaſpatꝝ legimꝰ eciam de duobus coniugatis viro ſancto et vxore viciosa quoꝝ vir cū magna intrāquillitate et pena mortuꝰ eſt. mulier vero cum magna trāquillitate et pace defuncta eſt. et poſtea reuelatū eſt virū eſſe beatū vxorē vero damnatam. Purgat em̄ deꝰ in pn̄ti electos vt poſt ſint ſecuri. Ecōtra reprobos hic remunerat pro bonis eoꝝ vt in futuꝝ nil de mercede ſperare habeāt vt patꝫ luc. xvi. de diuite epulone et lazaro ſancto. Credimꝰ tn̄ benedictā dn̄i matrē mariā ſine dolore ab hoc ſeculo migſſe. ſicut ſine dolore pepit ſaluatorē ſeculoꝝ. Et ſimiliter Johannē cui virgo ſecꝰ crucē erat cōmiſſa Et plurimos reperimꝰ electos dei ꝑ ſpeciale ꝑuilegiū a penis mortis ꝓſeruatos. Ideo qui optat pacificā reſolucōꝫ corporis ſui poſſidere ſtudeat in innocētia vitam ſuaꝫ cōſeruare nec em̄ mala mors eciā ſi penalis fuerit ſequit᷑ bonā vitam ¶ Sed quis educit aīas de corpore exeūtes. ex quo iā nō ſunt ſue poteſtatis. oportꝫ igit᷑ vt per alios ducant᷑. Ad hoc licet nō repiamꝰ certaꝫ in ſcripturis reſpōſionē poſſumꝰ eſtimare ꝙ āgeli quibus cōmiſſe ſunt educūt eas. aut ſi ſunt dānande eciā

ſpiritus tartarei. ſicut refert btūs grego. in. iiii. dya
logoꝝ de quodā criſorio diuite· qui in fine vite ſue vi
dit vndiqꝫ circ̄ ſe multitudinē demonioꝝ crudeliſſimo
rum. q̄ exitū aīe expectabāt ut eā ad infernū deduce=
rent. Similit in vitaſpatꝝ de quodā heremita cuius
aīa cū tridente ignita q̄dā tartare⁹ ſpūs extrxit. Ama
ritudinē morientis expſſit chriſt⁹ āte paſſionē ſuam
quādo in oroe ſua p⁹ cenā in orto fcūs eſt ſudor eius
ſicut gutte ſanguinis decurrētis in trā. luc. xxii. Talis
anxietas eſt i moriēte quādo ibi puentur⁹ eſt ubi per
petue manebit ſiue bn̄ ſiue male. et ignorat i quā par
tē ſentētia diffinitiua irreuocabilis declinabit. Sꝫ
an in moriente demones ſe ſemper oſtentēt. Ad hoc ex
ſcripturis poſſum⁹ reſpōſa elicere. Nā in uita ſcī mar=
tini legi⁹ eidē ſcō morituro demonem aſtitiſſe. quē
videns martinus dixit. Quid hic aſtas cruenta beſtia
nihil in me funeſte repies. Gregori⁹ etiā i q̄dā omelia
videt̄ innuere q̄ nec chriſto morienti defuit. ſup illud
Venit eni pnceps mūdi h⁹ et in me nō habꝫ q̄cq̄m. Et
beda idem videt̄ velle q̄ in cruce pendenti ſathan nō
defuit. In aliis etiā reuelationib⁹ legim⁹ quomodo
preſentes viſi ſunt demones circa moriētes. ſicut idē
refert grego. de criſorio diuite et vite ſeculari ac car=
nali dedito. qui eos vndiqꝫ vidit ſibi aſſiſtentes. et ani
mam eius tandem rapientes ad inferna. Quorum fa
cies tā horrenda eſt vt hi referunt qui eos viderunt
vt potius in caminum ignis ardentis proiici vellent q̄
vno ictu oculi eos inſpicere ſeu intueri. O q̄m durum e
rit damnatis cum talib⁹ in igne ſemper ardere. Vide
tur igitur ex peruerſitate demonum de lege commu=
ni q̄ nullum relinquant neqꝫ permittāt intemptatum
moriturum. niſi diuina clementia fragilitatem noſtrā
reſeruauerit. Etiā ſe viſibilit ingererent niſi angelica

protectõne prohiberent᷑. Sicut refert cirill9 ſcribens
ad auguſtinū de ſancto euſebio diſcipulo beati hiero
nimi. quāta infeſtatione eū impugnabāt morientem.
quē deſperare ac negare deū ↄpellebāt. Legunt᷑ etiā
horrenda de trib9 reſuſcitatis in morte ſancti hierom
mi. Remediū igit᷑ contᷓ demones circa morientes non
videt᷑ efficaci9 ꝙ̄ p̄ſentia deuotaꝝ pſonaꝝ in orōib9
et legere aperta voce paſſiones chriſti ex euāgeliis et
ſimbola ac letaniā. Que audiētes demones fugiūt. Si
cut refert gregori9 in omelia de quodā ſeculari in mo
naſterio ſeculariter viuente. Qui cū ad horaꝫ mortis
venerat. vidit draconē ad ſe venienteꝫ et caput ei9 in
ſuo ore abſorbentē. Et clamauit fratrib9 religioſis pre
ſentib9 dicens. Ecce draconi deuorād9 dat9 ſum. pro
pter p̄ſentiā veſtrā me deuorare non poteſt. Si ei da
tus ſum. cur propt̄ vos moras patiar. Cui fratres. Si
gnū crucis tibi imprime. Cui ille. Volo. ſed nō poſſuꝫ
q̇a ligat9 ſum a dracone. Tūc frēs ad terraꝫ cadentes
obnixi9 ceperūt orare ſic ꝙ draco receſſit. Ecce orati
ones deuotoꝝ ċca morientes multū valent. Sꝫ exq̄
poſt aīaꝝ egreſſuꝫ de corporib9 mox ad iudiciū ꝑticu
lare t̄hunt᷑. pōt dubitari ad quē locū ducunt᷑ vbi iudi
cant᷑. Nec enī credendū eſt ꝙ ſurſum ad celū oīes du
cant᷑ ibi ſententiā expectātes. maxime de reprobis. et
mox ſententia ꝑcepta ad inferna proiciāt᷑. Nec enī di
gnitas loci et idignitas aīe ꝑuerſe hoc fieri patit᷑ ſcđꝫ
rectā ratōꝫ. Sic nec de aīab9 purgandis ꝙ relabentur
de celo ad purgatoriū deorſum. Ad hoc videt᷑ eſſe re
ſpondendū ꝙ ſicut quilibet rex in q̈libet ꝑte regni ſui
iuſte locū iudicii ſibi pōt vendicare ad placitū. ſic de9
q̇ nullo loco ↄphendit᷑ in quocunqꝫ loco iudiciū ꝑticu
lare aīaꝝ exercere pōt nobis ignorātib9. maxie quia
hoc in inſtāti credendū eſt fieri ↄſcientiis aptis tanq̄

libris in quibꝰ manifeſta erunt abſcōdita cordis. Vn-
de nec excuſationi nec interrogationi locꝰ erit. ſʒ tātū
ſentētie audiende. Licʒ generalis iudiciȷ̄ locꝰ creditur
fieri in loco vbi chriſtꝰ aſcendit ſcʒ in valle ioſaphat
circ̄ monteʒ oliueti. vbi et maria ſepulta fuit ſcd̄ʒ hie
ronimū. ut dicit᷑ iohelis. iii. Credēdū tn̄ eſt ꝙ aīe per
fectoꝝ mox pꝰ egreſſuʒ ad celū uolabūt. ſcd̄ʒ illd̄ pau
li. Deſideriū habeo diſſolui et eſſe cū chriſto. Sic aīe
infideliū mox rapiunt᷑ in infernū ſine iudicio diſcuſſio
nis. qa q̇ non credit iā iudicatꝰ eſt. ſignū ſue dānatio-
nis ſecum afferens infidelitateʒ q̈ſi ad deū nō ꝑtinens
nec ad m̄bra eius. Per angelos aūt bonos ſeu malos
credendū eſt omnia iſta adminiſtrari. Licet legamꝰ in
multis reuelationibus quomodo pꝰ egreſſum anima-
rū diſpoſita et ordinata ſunt tribunalia pro iudice ad
ſententiam proferendaʒ contra animas adductas. et
magnus apparatꝰ exercituū ibideʒ aduenit. Sʒ he vi-
ſiones facte creduntur ad āmonitiones viuoꝝ. qui nō
poſſunt ꝑcipere inuiſibilia niſi ꝑ ſigna viſibilia. ſicut
gregorius dicit. iiii. dyalogoꝝ. O quantꝰ terror inef
fabilis tunc imminere credendꝰ eſt aīabꝰ iudicandis
videntibꝰ iuſtiſſimū iudicem et ſe multis peccatis ob
noxias. nec ſe poſſe excuſare. Vbi tunc fugere erit im-
poſſibile. et apparere intolerabile. et nullum ipſis ſu-
pereſſe conſilium vel auxilium niſi diuinam ſententiā
iuſtiſſimi iudicis incertā et irreuocabileʒ audire. Tūc
certe meliꝰ multis fuiſſet ſi nati n̄ fuiſſent. aut ſerpen
tes aut rane fuiſſent. Vtinam ille terror ſꝑ ieſſet mor
talium pectoribus. nō ſic currerent ad p̄laturas ad di
gnitates et voluptates. que augent tūc rationem red
dendam iudici. Vellent tunc multi pontifices reges
et aliȷ̄ in dignitatibus cōſtituti ꝙ fuiſſent paſtores et
cuſtodes ouium ſiue opiliones. ſubulci. et oīm vltimi

Vnde dicit anſhelm9. In magno aīaꝝ ꝑiculo viuim9 Et auguſ. libro ꝯfeſſi. Adhuc modicū lum̄ in chriſtia-
nis eſt. Hoc ante mille ānos dixit. quid hodie diceret ſi viueret. Legim9 de quodā antbomtano ep̄o qui ad-
duct9 ad iudicē. āteqū ꝓpinq̄ret dixit ſe dignſſimū inferno. et petiuit vt nō p̄ſentaret̄ iudici. Sȝ heu hoc tā execbile tonitruū pauci mō aduertūt. Vnde nō ſo-
lum dormiūt ſȝ et mortui ſunt. et q̄ſi ebrii nō expergiſcunt̄. Ideo canit eccliā. Quid ego miſerrim9. qd di-
cam vel qd faciā dū nil boni ꝑferā ante tantū iudicē. Tremens fact9 ſum ego et timeo dū diſcuſſio venerit atq̄ ventura ira. Cōſulendū eſt igit̄ cuilibȝ q̄ prouideat ſibi tempe grē dū vacat. ſcd̄ȝ illō iohis. Progenies viperaꝝ q̄s dabit vobis fugere a ventura ira. Et audiat ei9dem conſiliū. Facite igit̄ dignos fruct9 penitētie. mathei et luc. iii. O q̄ horrendū erit īcidere man9 dei viuentis. ad hebreos. x. Qn̄ potentes potēter tormīta patient̄. ſap. vi. Et diſtrictiſſimū iudiciū his q̄ p̄ſunt fiet. Hec de abutentib9 dignitatib9 ſcȝ ābicioſis. ſal-
uis his qui deuote vtiliter et humilit̄ ſtudent deo in ſuis ſtatibus deſeruire.

Seq̄r de ſcd̄o ſcȝ de receptaculis aiaꝝ exutaꝝ

Sciendū q̄ ſcd̄ȝ doctoꝝ dicta ex quarto ſententiaꝝ quattuor diſtinguunt̄ receptacula ſiue loca aiaꝝ p9 hāc vitā. ſcȝ tria ꝑpetua et vnū tp̄ale. Prim9 loc9 eſt celū empireū qd̄ ē receptaculū btōꝝ. qd̄ in ſcripturis padiſ9 noīat̄ propter ſui claritatē et iocūditatē. Scd̄s loc9 eſt infern9 ſub t̄ra credit9 ſcd̄m grego. iiii. dyalogoꝝ. vbi repo-
nunt̄ demones. infideles adulti. et puerſi chriſtiani in mortali pc̄tō ſine penitētia hic exeūtes. Terti9 eſt limbus pueroꝝ tā fideliū q̄ ifideliū hic ſine baptiſmatis ſacm̄to exeuntiū. qui om̄es pari ſorte iudicāt̄. q̄ q̄dē ſine pena ſenſibili ꝑpetue ibi victuri ſunt. ſed facie dei